

Länsrätten i Stockholms län
Rotel 225
115 76 Stockholm

Yttrande i mål om laglighetsprövning enligt kommunallagen; mål nr 21420-08

Överklagade beslutet

Genom det överklagade beslutet beslutade Stockholms läns landstingsfullmäktige den 7 oktober 2008 (§ 178) om överföring av huvuddelen av Centrum för folkhälsa (CFF) från landstinget till Karolinska Institutet. Landstingsfullmäktige beslutade härigenom att godkänna avtal angående verksamhetsövergång från Stockholms läns landsting till Karolinska Institutet att överföra 132 000 000 kronor från landstingsstyrelsen till hälso- och sjukvårdsnämnden att i 2009 års budgetprocess beakta avsättning på 10 000 000 kronor för etablering av Karolinska Folkhälsoakademien, KFA, som ett treårsprojekt samt 10 000 000 kronor för den ökade kostnaden för personalomkostnader, samt att uppdra åt landstingsdirektören att tillsammans med Karolinska Institutet träffa avtal om vissa övergångsfrågor – övergångsavtal.

Syftet med beslutet framgår av det utkast till avtal mellan Stockholms läns landsting och Karolinska Institutet och som fanns i beslutsunderlaget. Där framgår att parternas avsikt är att stärka folkhälsovetenskapen samt det strategiska och praktiskt/tillämpade folkhälsoarbetet genom en långsiktig samverkan som också stödjer parternas ambitioner att utveckla Stockholms nya akademiska hälso- och sjukvårdssystem. För att stödja dessa ambitioner ska Karolinska folkhälsoakademien etableras vid Karolinska Institutet.

Detta kompletteras i förslaget till landstingsstyrelsens beslut med följande uttalande från landstingsrådsberedningen. "I takt med att befolkningen blir äldre och äldre så behöver forskningen kring folkhälsa förstärkas. Genom

att huvuddelen av Centrum för folkhälsa överförs till Karolinska Institutet skapas en nationellt och internationellt stark organisation, som ska bedriva folkhälsovetenskaplig forskning och utbildning, samt strategiskt och praktiskt folkhälsoarbete.”

Slutligen, enligt vad som framgår av tjänsteutlåtande 2008-06-04, är det övergripande målet för KFA att etablera en regional, nationell och internationellt stark organisation inom området folkhälsa. KFA ska bedriva folkhälsovetenskaplig forskning och utbildning, strategiskt och praktiskt folkhälsoarbete. Genom samordning och utveckling av folkhälsoarbetet, folkhälsovetenskaplig kunskap och kompetens kan KFA bidra till att förbättra befolkningens hälsa, särskilt i Stockholms län och till att de av riksdagen antagna nationella och de av Stockholms läns landsting fastställda regionala folkhälsomålen nås.

Bakgrunden

Landstingsstyrelsen respektive Karolinska Institutets konsortium beslutade under våren 2006 att ge landstingsdirektören i uppdrag att uppta förhandlingar om bildande av Karolinska School of Public Health/Karolinska Folkhälsoakademin (KFA). Bildandet berör främst Centrum för folkhälsa (CFF) inom Stockholms läns landsting och institutioner inom Karolinska Institutet med folkhälsovetenskaplig inriktning.

I syfte att markera parternas beslutsamhet att nå en överenskommelse om verksamhetsövergång undertecknade parterna den 13 juni 2007 en avsiktsförklaring med denna innebörd.

Överklagandet

Klaganden har till stöd för sin talan påstått att beslutet strider mot 2 kap 1 § kommunallagen och 8 kap 12 § samma lag och även begärt inhibition av beslutet. Länsrätten har genom beslut 2008-10-27 avslagit inhibitionsyrkandet.

Stockholms läns landstings inställning och grunderna för denna

Stockholms läns landsting bestrider klagandens yrkande och yrkar att länsrätten avslår hans talan.

I 2 kap 1 § kommunallagen anges landstingets allmänna kompetens. Av bestämmelsen framgår att landsting själva får ha hand om sådana angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till landstingets

område eller deras medlemmar och som inte ska handläggas enbart av staten, en kommun, ett annat landsting eller någon annan.

Landstinget har enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) ansvar för hälso- och sjukvården. Enligt lagens 26 b § ska landstingen medverka vid finansiering, planering och genomförande av kliniskt forskningsarbete på hälso- och sjukvårdens område samt av folkhälsovetenskapligt forskningsarbete. Landstingen ska i dessa frågor, i den omfattning som behövs, samverka med varandra samt med berörda universitet och högskolor.

Det överklagade beslutet berör ansvaret för utbildning och forskning inom folkhälsoområdet.

Genom beslutet överlämnar landstinget ansvaret för viss utbildning och forskning som landstinget hittills ansvarat för. CFF förs med vissa undantag över genom en verksamhetsövergång till KI den 1 januari 2009. Den patientverksamhet som bedrivs inom CFF kvarstannar i landstingets regi liksom verksamheten vid Lafa (Landstinget förebygger aids).

Utgångspunkten för landstingets ansvar för folkhälsoarbetet är utöver vad som anförts om kravet i hälso- och sjukvårdslagen de nationella folkhälsomålen som relaterar till olika bestämningsfaktorer för hälsa och ohälsa, i propositionen En förnyad folkhälsopolitik 2008/09:110 samt landstingets folkhälsopolitik. För att klara de uppgifter som detta medför har landsting konstaterat att det behöver etablera en särskild funktion inom Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning. Budgeten för de samlade beställningarna kommer att finnas inom nämnden, Det är således Hälso- och sjukvårdsnämnden som kommer att vara landstingets beställansvarige gentemot KFA. Hälso- och sjukvårdsnämnden kommer att lämna årliga bidrag till KI för att uppfylla ansvar för folkhälsoarbetet.

Landstinget menar att det överklagade beslutet inte i något avseende innebär något kompetensöverskridande från landstingets sida.

I 8 kap 12 § kommunallagen anges att om fullmäktige beslutar om en utgift under löpande budgetår, ska beslutet innefatta också anvisning om hur utgiften ska finansieras.

I kommunallagens förarbete, prop. 1991/91:117 s.214, framgår att paragrafen ersätter bestämmelsen om medelsanvisning i gamla kommunallagen 4 kap. 5 § och att den föreslagna regeln innebär att det i

fortsättningen inte ställs några krav på balansering av de anslagsbeslut som fattas utan samband med budgetfastställelse. ”Fullmäktige måste dock ange hur utgiften skall finansieras. Detta gäller både driftskostnader och kapitalutgifter.”

Av det överklagade beslutets andra att-sats framgår att beslutet inte medför någon omedelbar kostnad för landstinget. Beslutets konsekvens är enbart att 132 000 000 kronor överförs från landstingsstyrelsen till hälso- och sjukvårdsnämnden. Transaktionen görs mellan två olika nämnder inom Stockholms läns landsting och innebär således inga kostnader för landstinget. Det finns därmed inte heller något krav på att ange finansiering eftersom totalresultatet inte påverkas.

Beslutets tredje att-sats innebär slutligen enbart att vissa beaktanden ska göras i samband med 2009 års budget. Det utgör inte något sådant beslut som avses i 8 kap. 12 § kommunallagen. Beslutet medför i detta skede inte någon kostnad för landstinget varför inte heller detta beslut medför krav på särskilt beslut om finansiering enligt 8 kap. 12 §.

Sammanfattningsvis hävdar Stockholms läns landsting att det överklagade beslutet inte i något avseende strider mot de av klaganden åberopade lagrummen och att det inte finns grund för upphävande av beslutet på någon av de i 10 kap 8 § kommunallagen angivna grunderna.

Bilaga: Det överklagade beslutet med underlag